

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

Conceptvoorstel van een regeling houdende regels over energiemarkten en energiesystemen (Energieregeling)

Wie zijn de belanghebbenden en waarom?

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Deze Energieregeling is vooral relevant voor partijen die actief zijn op of betrokken bij de elektriciteits- of gasmarkt. Dit zijn de diverse typen systeembeheerders, energieleveranciers, balanceringsverantwoordelijke partijen, energiegemeenschappen, toezichthouders (ACM, RDI, SodM), etc. Daarnaast zijn specifieke onderdelen van deze Energieregeling ook relevant voor de gebruikers van elektriciteit of gas, bijvoorbeeld voor de eisen aan de contractvoorwaarden. Deze gebruikers zijn huishoudens, bedrijven, verenigingen en maatschappelijke instellingen.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Kennis over en ervaring met de onderwerpen die de Energieregeling omvat is vooral beschikbaar bij de hiervoor genoemde partijen die actief zijn op of betrokken bij de markt voor gas en elektriciteit (systeembeheerders, energieleveranciers, balanceringsverantwoordelijke partijen, energiegemeenschappen, toezichthouders, etc.)

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

De Energieregeling bevat de uitwerking van de relevante delegatiegrondslagen die zijn opgenomen in de Energiewet en het Energiebesluit. In de voorbereiding van de Energiewet en het Energiebesluit zijn vanaf 2019 diverse fasen doorlopen waarin belanghebbenden betrokken zijn, met name (1) de uitgevoerde internetconsultatie, (2) de uitgevoerde bedrijfseffectentoets en (3) de uitgevoerde toetsen op de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid, alsmede verschillende wetgevingsadviezen. Zie ook hoofdstuk 12 en 13 van de memorie van toelichting Energiewet (Kamerstuk 36378 nr. 3) en de nota van toelichting bij het concept Energiebesluit.

In de voorbereiding van deze Energieregeling zijn, voorafgaand aan deze internetconsultatie, verschillende belanghebbenden betrokken. Gelet op de (gedetailleerde) inhoud van de regeling betreffen dit met name de systeembeheerders, energieleveranciers en toezichthouders.

1. Wat is het probleem?

- Wat is het probleem?

De Energieregeling bevat sec de (deels verplichte) uitwerking van de relevante delegatiegrondslagen die zijn opgenomen in de Energiewet en het Energiebesluit. In dit licht lost de Energieregeling dus niet 'zelfstandig' een probleem op en is daarmee een afgeleide van de keuzes die reeds zijn gemaakt in de context van de Energiewet en het Energiebesluit. De Energiewet is in december 2024 aangenomen in de Eerste Kamer en treedt per 1 januari 2026 in werking.

- Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Niet van toepassing in de context van de Energieregeling

- Wat is de omvang van het probleem?

Niet van toepassing in de context van de Energieregeling

- Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Niet van toepassing in de context van de Energieregeling

- Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De 'rechtvaardiging overheidsinterventie' is niet zelfstandig relevant in context van de Energieregeling, die keuze is reeds gemaakt op niveau Energiewet. In het algemeen geldt wel dat de Energiewet kan niet in werking kan treden zonder de bijbehorende gedelegeerde regelgeving, waaronder deze Energieregeling.

2. Wat is het beoogde doel?

- Wat zijn de beleidsdoelen?

Energieregeling - Zoals gezegd lost de Energieregeling niet zelfstandig een probleem op, maar is dit gerelateerd aan de Energiewet. Dit geldt ook voor de doelen van de regeling: de uitwerkingen dragen primair bij aan de doelen van de Energiewet. In hoofdstuk 2 van de toelichting bij de Energieregeling wordt voor 27 onderwerpen (= delegatiegrondslagen) samengevat wat de regeling hiermee beoogt en op welke wijze dit is uitgewerkt.

Energiewet - Het doel van de Energiewet is om een toegankelijk, geactualiseerd en toekomstgericht ordeningskader te bieden voor het transport en de levering van zowel elektriciteit als gas. Daarmee wordt de Energiewet een van de belangrijkste regelgevende instrumenten voor de Minister voor Klimaat en Energie om invulling te geven aan enkele van zijn beleidsverantwoordelijkheden, namelijk het stimuleren van (1) goed werkende nationale en Europese energiemarkten met een adequate infrastructuur en bijbehorende wetgeving en (2) de transitie naar een schone, betrouwbare, veilige en betaalbare energievoorziening.

Met de vervanging van de huidige Gaswet en Elektriciteitswet 1998 worden ook een aantal andere ontwikkelingen meegenomen:

1. De implementatie van een pakket aan richtlijnen en verordeningen voor elektriciteit waarbij met name Richtlijn 2019/944 (hierna ook: Elektriciteitsrichtlijn) en Verordening 2019/943 (hierna ook: Elektriciteitsverordening) van belang zijn.
2. Herimplementatie van bestaande Europese regelgeving voor elektriciteit en gas, waaronder de Gasrichtlijn en Gasverordening
3. Uitvoering van enkele onderdelen van het in juni 2019 gesloten Klimaatakkoord, alsmede verschillende moties en toezeggingen aan de Tweede Kamer.

- Aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals, SDG's) en brede welvaartsuitkomsten dragen de doelen bij?

De bijdrage van de Energiewet, Energiebesluit en Energieregeling aan duurzame ontwikkelingsdoelen is vooral 'indirect'. Hiermee wordt bedoeld dat de combinatie van deze stukken primair de wettelijke kaders bieden waarbinnen toegewerkt kan worden naar een CO₂-arme energievoorziening in de toekomst. De combinatie Energiewet/ Energiebesluit/ Energieregeling biedt daarin bijvoorbeeld ruimte voor de invoeding en verkoop van zelfgeproduceerde zonnestroom, alsmede voor de invoeding van gasen uit hernieuwbare bron.

3. Wat zijn de opties om het doel te realiseren?

- Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

De Energieregeling bevat sec de (deels verplichte) uitwerking van de relevante delegatiegrondslagen die zijn opgenomen in de Energiewet en het Energiebesluit. In dit licht lost de Energieregeling dus niet 'zelfstandig' een probleem op en is daarmee een afgeleide van de keuzes die reeds zijn gemaakt in de context van de Energiewet en het Energiebesluit. De Energiewet is in december 2024 aangenomen in de Eerste Kamer en treedt per 1 januari 2026 in werking.

- Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Niet van toepassing in de context van de Energieregeling

- Wat is de beleidstheorie (doelenboom) per kansrijke beleidsoptie?

Niet van toepassing in de context van de Energieregeling

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

- Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Energiewet en Energiebesluit – Eerder zijn externe onderzoeken uitgevoerd naar de te verwachten effecten op het niveau van de Energiewet en het Energiebesluit. Deze rapporten zijn openbaar en de uitkomsten zijn opgenomen in (i) de memorie van toelichting bij de Energiewet en (ii) de nota van toelichting bij het Energiebesluit. Kort samengevat: het wetsvoorstel verandert het generiek systeem voor bedrijven niet wezenlijk, op onderdelen zullen bepaalde bedrijven wel te maken krijgen met regeldrukeffecten (o.a. systeembeheerders, energieleveranciers. etc.). Bronverwijzingen zijn opgenomen in de toelichting op de Energieregeling.

Energieregeling - Op het niveau van de Energieregeling is een eerste kwalitatieve inschatting van de effecten gemaakt en opgenomen in de toelichting (zie hoofdstuk 2). Impact wordt met name verwacht t.a.v. (1) de aangescherpte vergunningseisen voor leveranciers en (2) nieuwe eisen aan de bescherming van de vitale infrastructuur voor systeembeheerders. Voor burgers worden geen noemenswaardige effecten verwacht. Per juni 2025 start een extern onderzoek gestart naar de ex-ante inschatting van de gevolgen van de Energieregeling; dit onderzoek zal in de loop van 2025 worden afgerond en een kwantitatieve inschatting van de regeldruk-effecten bevatten, voor zowel bedrijven als burgers.

- Welke verplichte toetsen zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Een eerste kwalitatieve inschatting van de effecten is gemaakt en opgenomen in de toelichting (zie hoofdstuk 2). Zoals aangegeven is per juni 2025 een extern onderzoek gestart naar de ex-ante inschatting van de gevolgen van de Energieregeling. De opdrachtomschrijving is breed ingestoken en concreet wordt gevraagd om, met inachtneming van het Beleidskompas, de volgende effecten in kaart te brengen:

1. Effecten qua regeldruk , met name voor bedrijven en instellingen, maar waar relevant ook voor burgers;
2. Waar relevant: overige effecten, bijvoorbeeld effecten voor de markt, effecten voor het doenvermogen van burgers, innovatie-effecten, etc.

De verwachting is dat dit onderzoek in de loop van 2025 kan worden afgerond, waarna dit zal worden meegewogen in de verdere keuzes qua uitwerking.

5. Wat is de voorkeursoptie?

- Wat is het voorstel?

Niet direct van toepassing in de context van de Energieregeling. De Energiewet en het Energiebesluit leggen immers reeds de scope van de delegatiegrondslagen vast. Binnen deze delegatiegrondslagen worden wel keuzes gemaakt, maar de 'keuzevrijheid' is logischerwijze beperkt, zeker als het gaat om de uitwerking/implementatie van EU voorschriften. Grofweg is het volgende onderscheid te maken:

I. Beleidsneutrale overzetting van voorschriften onder de huidige Gaswet en Elektriciteitswet

In verreweg de meeste gevallen zijn voorschriften opgenomen die reeds bestonden onder de voormalige Gaswet en Elektriciteitswet 1998 en die in (licht) geactualiseerde vorm terugkeren in de Energieregeling. In sommige gevallen gaat het om voorschriften die opgenomen waren in de technische ACM-codes onder de voormalige Gaswet en Elektriciteitswet 1998.

II. Nieuwe of sterk gewijzigde voorschriften

Verder zijn voorschriften opgenomen die ofwel nog niet als zodanig bestonden onder de voormalige Gaswet en Elektriciteitswet 1998, ofwel die (sterk) zijn aangepast ten opzichte van de huidige situatie. Zo zijn de voorschriften inzake de bescherming van de vitale infrastructuur nieuw, terwijl bijvoorbeeld de eisen aan de vergunning voor leveren op kleine aansluitingen nieuwe elementen bevat.

Hoofdstuk 2 van de toelichting omschrijft in meer detail welke voorschriften neutraal of licht geactualiseerd zijn overgenomen, alsmede welke voorschriften nieuw of sterk gewijzigd zijn.

- Hoe houdt het voorstel rekening met:
 - doeltreffendheid en doelmatigheid;
 - uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief doenvermogen, regeldruk en handhaving);

Niet direct van toepassing in de context van de Energieregeling. De Energiewet en het Energiebesluit leggen immers reeds de scope van de delegatiegrondslagen vast.

Hoofdstuk 2 van de toelichting omschrijft in meer detail welke keuzes zijn gemaakt en wat daar de te verwachten effecten van zijn. Per juni 2025 start een extern onderzoek naar de ex-ante inschatting van de gevolgen van de Energieregeling, waaronder de effecten op de regeldruk en het doenvermogen.

- Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Niet direct van toepassing in de context van de Energieregeling. De Energiewet en Energiebesluit leggen immers reeds de scope van de delegatiegrondslagen vast.

- Hoe ziet de voorgenomen monitoring en evaluatie eruit

Dit is niet voorzien in de context van de Energieregeling.